

Un treball en xarxa per a la seguretat

Des que es va començar a desplegar, el cos de Mossos d'Esquadra ha actuat per identificar i combatre totes les formes de violència masclista, creant sinergies entre professionals de diferents àmbits i posant èmfasi en la sensibilització i la prevenció de casos, així com en l'empoderament de les dones.

Text > ROSA NEGRE COSTA

Observo la natura tenyida de tardor i sento que, de totes les estacions, és aquesta la que ens sedueix amb les imatges més belles, una paleta de colors rica en tons càlids, i uns arbres que desfullen grocs, marrons i granats. Fa vint anys, també en dies de parterres encatifats, vaig saber de la pràctica de la mutilació genital femenina. Després d'haver superat la sensació de commoció i desconcert, difícilment evitable, vàrem tenir clar que, com a Mossos d'Esquadra, havíem de treballar amb la màxima diligència per evitar mutilacions de nenes residents a Catalunya.

Per mi, i des de Girona, començava un itinerari que marcaria la meua vida professional i personal. Al principi fou la lluita contra aquesta tradició cultural, però vaig continuar treballant i implicant-me en totes les formes de violència masclista presents en la societat. Érem a l'inici del desplegament del cos de Mossos d'Esquadra, el qual, des de la seva gènesi, va treballar per ser una policia moderna, de servei a les persones, promotora de polítiques d'avantguarda i oberta, no només a reconèixer qualsevol tipus de violència masclista, sinó a cercar diferents estratègies per combatre-la.

Contra les mutilacions genitals femenines

El començament del treball contra les mutilacions no va ser senzill, estàvem poc situats i no teníem les eines de les quals disposem avui. Varen ser uns dies de picar pedra, d'avançar a les palpentes al costat de treballadores

>> Un taller de tècniques d'autoprotecció per a dones. (Font: MOSSOS D'ESQUADRA)

socials, mestres, sanitàries i persones de la comunitat practicant que quan pressentien que una nena podia estar en risc ens demanaven suport i, de vegades, el cas acabava davant l'estament judicial perquè en fessin una valoració. Vàrem mantenir moltes converses amb famílies, escoltant aquí i observant allà, fins i tot amb visites a Gàmbia i el Senegal. Fórem conscients que no sempre l'experiència del que ens és propi és suficient; a vegades, si es vol guanyar, cal aprofundir en la tradició, en les raons que la justifiquen, i entendre la força de la comunitat

i els rols familiars. El reconeixement a aquells dies segueix viu, sabem que els principis són essencials, ja que expliquen l'aquí i l'ara i, en aquest esforç, no només hi va haver honestat i compromís, sinó que moltes nenes, avui ja dones, no varen ser mutilades gràcies a aquelles intervencions, moltes de les quals varen ser en terres gironines.

En els darrers vint anys, la violència masclista ha deixat d'estar en llista d'espera. El marc legal que la protegeix s'ha ajustat, les institucions i els recursos han fet un pas endavant, i la societat té un millor enfocament del que és.

>> Sessió formativa amb alumnes de la Universitat de Girona per prevenir les violències masclistes. (Font: MOSSOS D'ESQUADRA)

Malgrat tot, resta pendent el més important: la disminució de casos, acorralar la violència i no donar-li l'espai que encara té. Els Mossos, en aquest període, ens hem dotat de procediments interns que garanteixen una resposta homogènia a tot el territori català, hem creat grups especialitzats d'atenció a la víctima i hem impulsat els contactes externs i el treball en xarxa, tot amb l'interès de millorar dia a dia la nostra resposta.

Les terres gironines, capdavanteres

Cal posar en relleu fins a quin punt les terres gironines han estat capdavanteres en la matèria. Les sinergies entre professionals, acompanyades de l'impuls institucional, varen fer que es creessin les estructures que donarien pas a les diferents taules de treball i protocols. L'any 1998 es va signar un dels primers protocols catalans de prevenció de la violència de gènere; el 2002, el Protocol de prevenció de la mutilació genital femenina de Girona va veure la llum

en paral·lel al de la Generalitat de Catalunya, i ambdós foren pioners a Europa. Finalment, el Protocol per a l'abordatge dels matrimonis forçats, vigent des del 2014, es va redactar sense que se'n conegués cap precedent.

Les institucions han fet un pas endavant, però resta pendent acorralar la violència i no donar-li l'espai que encara té

Avui dia podem dir que hem teixit una bona xarxa que facilita la coordinació. El treball dels operadors implicats, conjuntament amb les entitats que lluiten des de fa anys per l'eliminació de diferents tipus de violència masclista, facilita en gran manera el tractament i el seguiment dels casos que arriben a la policia. Entitats com Valentes i Acompanyades, en aquest cas treballant amb víctimes de matrimonis forçats, o la Unitat d'Igualtat de la Universitat de Girona, amb reptes importants en la prevenció de violències i situacions de discriminació, compten amb nosaltres. En un context de prevenció i de sensibilització, ens movem al costat d'institucions com la Universitat de Girona, que des de fa cinc anys ens facilita l'accés a l'alumnat per compartir informació i debatre sobre violència sexual i violència de parella, o l'Institut Català de les Dones i els SIAD (Serveis municipals d'Informació i Atenció a les Dones), que ens faciliten l'organització de tallers de tècniques d'autoprotecció dissenyats per enfortir, empoderar i donar confiança a persones que en alguns casos han estat greument violentades.

Han estat dues dècades d'activitat en què s'ha fet un trajecte, però

encara resta molt camí per recórrer. L'objectiu no assolit és el que segueix fent-nos alçar cada dia, el que ens esperona a continuar i perseverar, i ho farem fins que l'equitat sigui una realitat, fins que la violència masclista hagi estat asfixiada i formi part de la història. Aquest és l'únic horitzó possible i l'aconsegurem amb el compromís d'una societat que ha trencat el silenci i ha dit prou.

Rosa Negre Costa

Nascuda a Girona el 1965, és llicenciada en ciències de l'educació i sotsinspectora del cos de Mossos d'Esquadra. Actualment és la cap de la Unitat Regional de Proximitat i Atenció al Ciutadà de la Regió Policial de Girona. Des del 1999 treballa en la prevenció de les violències masclistes. Ha atès mitjans de comunicació, ha ofert conferències i formació; ha participat en projectes europeus i ha redactat articles de qüestions vinculades a la violència contra les dones i la gestió de la diversitat cultural. Ha estat reconeguda amb la medalla de bronze al mèrit policial per la tasca que ha dut a terme en l'àmbit de la violència contra les dones atorgada pel cos de Mossos d'Esquadra (2007), i amb el Premi Dona Progressista 2005 pel treball realitzat en l'àmbit de la mutilació genital femenina, atorgada per la Federació de Dones Progressistes de la Comunitat Valenciana.